

VÅRE ROVDYR

årgang 1

2 · 87

issn 0801-4728

VÅRE ROVDYR

Tidsskriftet VÅRE ROVDYR er medlemsorgan for Foreningen Våre Rovdyr og utkommer med 4 numre i året.

ANSVARLIG UTGIVER:

Styret i Foreningen Våre Rovdyr

REDAKTØR & LAY-OUT:

Irene Inman Tjørve

TRYKKERI:

Gausdal Trykkeri, Østre Gausdal

innhold

Leder	3
Årsberetning	4
Årsmøtoreferat	6
Regnskap	7
Rovdyrplanen - Høringsuttalelse fra Foreningen Våre Rovdyr	9
Reirplyndring og falkonérvirksomhet i Norge	19
Norsk Fuglevernssfond	25
Bernkonvensjonen	26
Lokalkontakter i Foreningen Våre Rovdyr	43

Forsidetegningen: Gammel havørn i flukt av Viggo Ree

HVA GJØR VI ?

Ett år av foreningens historie er gått. Selv om det ikke er lang tid, er det likevel naturlig å spørre hva som er skjedd. Det gamle styret var et interimstyre, hvis viktigste oppgave var å starte foreningsarbeidet med alt det innebærer. Det enkelte medlem bør ikke stå alene, men føle samhørighet og interessefelleskap. Slik sett var det å få i gang et medlemsblad en viktig oppgave.

Å utgi et blad innebærer utrolig mye arbeid, når alt skal gjøres på fritiden. Vi i styret håper derfor på en viss forståelse dersom bladet ikke holder den strengt ønskede rute og tykkelse nå i starten. Vi håper ellers at medlemmene vil bidra, slik at redaksjonen lettes i jakten på godt stoff.

At foreningen ble utpekt som høringsorgan for det offentlige forslaget til forvaltningsplan for bjørn, jerv og ulv i Norge, var en gledelig utfordring som la beslag på mye tid. En slik plan kan få stor betydning for artenes videre skjebne i norsk fauna. Med den sentrale plass som saken har i vårt interessefelt, gjengir vi i dette bladet et utdrag av den uttalelsen vi sendte til Direktoratet for Naturforvaltning.

I året som gikk ratifiserte Stortinget Bernkonvensjonen, noe som kan betraktes som en milepæl i arbeidet med å bevare truet natur både nasjonalt og internasjonalt. Det er viktig å kjenne til innholdet i konvensjonen, og vi tar derfor inn et utdrag av de, for rovdynere, viktigste bestemmelser. I sin helhet kan konvensjonen skaffes gjennom bokhandlene (St. prop. nr. 12 1985/86).

For tiden er en større sak om ulovlig jakt, utstopping og salg av fredete og sjeldne arter av rovdyn og rovfugler under opprulling. Vi kan ikke kommentere saken nærmere nå, men nevner gjerne at mistanker om slik virksomhet nå ser ut til å bli bevist. Enkelte av våre medlemmer, i samarbeid med medlemmer av Norsk Ornitologisk Forening, har gjort nyttig innsats for å få "hull på byllen". Det viser at samarbeid er nyttig!

Kanskje synes enkelte at dette nummer av bladet er litt kjedelig. Konvensjoner og offisielle uttalelser er vel ikke den beste mosjon for smilebåndet. Vi mener imidlertid at stoffet er så sentralt og viktig at det bør komme ut til medlemmene. Så får vi heller se hva senere numre av bladet vil bringe av annet stoff.

Paul Granberg

ÅRSBERETNING 1986

ÅRSBERETNING FOR ÅRET 1986

Foreningen Våre Rovdyr

Foreningen Våren Rovdyr ble dannet under et møte på Hamar den 21/2 1986. På møtet ble det utarbeidet vedtekter, og det ble valgt et interimstyre som man fant det praktisk å la fungere som foreningens styre frem til første årsmøte. Dette styret har bestått av følgende personer:

Paul Granberg, Follebu (formann)	Jon Bekken, Hamar
Jon Opheim, Hunder	Tore Røbergshagen, Dokka
Even Tjørve, Fåvang	Bjarne Enger, Galterud
Irene Tjørve, Fåvang	Knut Ola Bjørklund, Dokka

Det er i årets løp avholdt 10 styremøter, og ca. 50 større og mindre saker er behandlet. I tillegg har representanter for vår forening deltatt i 4 møter hos foreningens svenske søsterorganisasjon - Foreningen Våra Rovdjur. Bl.a. var vår formann til stede under et åpent diskusjonsmøte i Karlstad den 20/9, hvor han orienterte om "Forslag til landsplan for forvaltning av bjørn, jerv og ulv i Norge". Vi har ellers vært til stede ved et par orienteringsmøter om rovdyr som norsk viltforskning har arrangert.

Den 9/4 -86 holdt foreningen pressekonferanse i Elverum, for å bekjentgjøre foreningens eksistens. I samarbeid med Norsk Ornitologisk Forenings avdeling i Hedmark, Hedmark Naturvern og Folkeakademiet, arrangerte foreningen en "villmarkskveld" med Jon Østeng Hov som kåsør i Elverum 6/2 -87. Det samlet et stort publikum, og var på alle måter vellykket.

Av større saker som styret har arbeidet med kan nevnes arbeidet med å få i gang et medlemsblad. Det første nummeret av dette har forhåpentligvis alle medlemmene fått, og det neste nummeret er snart ferdig til trykking. Vi håper at bladet skal bli et godt bindeledd mellom foreningens medlemmer og styret, og at det skal bidra til å spre saklig kunnskap om våre rovdyr og rovfugler.

Foreningen var høringsinstans hva angikk "Forslag til landsplan for forvaltning av bjørn, jerv og ulv i Norge". Det ble et viktig og tidkrevende arbeid, som resulterte i en omfattende uttalelse (18 sider) som ble sendt Direktoratet for Naturforvaltning før høringsfristen gikk ut 1. februar i år. Et utdrag av denne uttalelsen vil bli gjengitt i neste nummer av medlemsbladet.

Overfor Direktoratet for Naturforvaltning har foreningen i et skriv påpekt en rekke uheldige, og til dels ulovlige, forhold omkring jervejakt og plyndring av ynglehi. Foreningen har også bedt om politietterforskning i forbindelse med uttalelser fra en av våre Stortingsrepresentanter om at det skal være felt flere ulver i Norge det siste året.

Selv om foreningen ikke har nedlagt så stort arbeid i medlemsverving, har tilstrømningen av medlemmer vært jevn og god. Allerede nå kan foreningen glede seg over å ha blitt en landsomfattende organisasjon, med medlemmer spredt over det ganske land - fra Pasvik og Neiden i Nord, til Kristiansandsdistriktet i sør, og fra ytterst på Jæren og Stavanger i vest, til grensetraktene på Finnskogen/Trysil i øst.

Som man vil forstå, har foreningen fått et godt samarbeid over grensen til vårt naboland i øst. Foreningen ser det som ytterst påkrevet at slikt samarbeid utvides til også å omfatte forskning og forvaltning omkring de store rovdyrartene.

Styret

ÅRSMØTET

Referat fra årsmøtet på Norsk Skogbruksmuseum 27.3.1987

Interimstyrets formann Paul Granberg ønsket velkommen og orienterte om bakgrunnen for dannelsen av foreningen. Møteinnkalling ble godkjent, med bemerkning fra et av de frammøtte medlemmer om at han ikke hadde mottatt første nummer av tidskriftet med foreningens vedtekter. Roar Solheim ble valgt til ordstyrer og Jon Bekken til referent.

Formannen leste opp årsberetningen og kasserer Jon Bekken la fram revidert regnskap for virksomheten i 1986.

Resultat av valget:

Styre: Paul Granberg, Follebu	Bjarne Enger, Sør-Odal
Jon Opheim, Hunder	Hilde Aaseth, Jessnes
Jon Bekken, Hamar	Roar Solheim, Oslo
Irene Tjørve, Fåvang	

Vara-

repr.: Even Tjørve, Fåvang	Bjørn Tore Bækken, Trysil
Arne Flor, Arendal	Håkon Sætre, Trysil

Det nye styret konstituerer seg selv etter årsmøtet.

Valgkomitéen ble gjenvalgt:

Viggo Ree, Oslo	Hans J. Engan, Tynset
Jon Østeng Hov, Ålen	

Som vararepresentant her ble valgt Geir A. Sonerud, Oslo

Revisor Ole Johnny Myhrvold, Kongsvinger ble gjenvalgt.

Formannen i den svenske søsterforeningen Våra Rovdjur, Gösta Sandström, hilste foreningen fra nabolandets rovdyrinteresserte. I et tankevekkende innlegg ba han oss bl.a. prøve å se 20 - 30 år framover. Kanskje vil forgiftning og forringelse av livsmiljøet føre til at vi da vil sette stor pris på å se arter

som i dag er vanlige. Han avsluttet med å overrekke foreningen en gave, en stilisert, ulende ulv utført i furu. Den var tenkt å følge formannsvervet som en inspirasjonsskilde på skrivebordet. Paul Granberg takket og betonte behovet for et videre samarbeid med Sverige og etter hvert også med Finland.

Etter pausen holdt vitenskapelig assistent Geir A. Sonerud ved Universitetet i Oslo et interessant lysbildeforedrag om dagrovfugler, ugler og mår og deres forhold til moderne skogbruk.

Jon Bekken

REGNSKAP

ÅRSREGNSKAP FOR FORENINGEN VÅRE ROVDYR 1986

INNTEKTER:

Medlemskontigent/gaver 12 165.00

UTGIFTER:

Brevark og informasjonsbrosjyre 1 190.40

Porto 1 569.30

Leie av postboks 25.00

Kopiering 90.00

Kontormateriell 285.00

Utg. ved pressekonf. 9/4 662.50

Beholdning postgiro 31.12.86 8 342.80

12 165.00 12 165.00

ROVDYRPLANEN

PÅ HØRING

av Paul Granberg

OM FORSLAG TIL FORVALTNINGSPLAN FOR BJØRN, JERV OG ULV I NORGE.

Som våre lesere sikkert er orientert om, har Direktoratet for Naturforvaltning ute til høring et forslag til Landsplan for forvaltning av bjørn, jerv og ulv i Norge. Foreningen Våre Rovdyr har fått planen til høring, og vi gjengir her et utdrag av vår uttalelse.

I følgeskriv påpeker foreningen at man stiller seg tvilende til i hvilken utstrekning planen kan forenes med Bernkonvensjonens forpliktelser, og at man på ingen måte vil gå god for de juridiske sider ved dette.

UTTALELSE OM FORSLAG TIL LANDSPLAN FOR BJØRN, JERV OG ULV I NORGE FRA FORENINGEN VÅRE ROVDYR.

Kap. A.

At våre forvaltningsmyndigheter har fattet større interesse for de store rovpattedyrenes status i norsk natur enn tidligere, ser vi som positivt. For enkelte arter fortøner det seg som vi er kommet meget langt ut i den ellefte time, om forvalterne vil etterleve norsk lov og internasjonale konvensjoner.

Når en dyreart er på den ytterste rand til utryddelse, er det ikke spillerom for eksperimenter og antakelser i forvaltnings-sammenheng. Prinsippielt er den eneste lovmessige veg for forvaltningen, totalfredning over hele riket og en streng håndhevelse av fredningsbestemmelsen.

For minst en av de angjeldende artene kan man med sikkerhet si at situasjonen er ytterst kritisk, mens det for de andre artene synes som man i vesentlig grad bygger på skjønn og gjetninger i stedet for konkret viten.

En klar svakhet ved planen ligger i at en av våre fire store rovdyrarter (gaupa) er fullstendig utelatt.

Likeså har en merket seg at det gjennomgående tema i planfor-slaget er hvordan man skal forhindre at bestandene blir for store, og hvordan man skal avverge akutte skadesituasjoner.

En finner imidlertid ingen ting om krisetiltak i situasjoner når arter kommer i ytterste fare for utryddelse, slik vi ser eksempel på med en av de berørte arter i dag (5-6 ulver igjen på Den skandinaviske halvøy).

Dette tyder sterkt på at planen ikke har vernet av truede og sårbare arter som sin primære bakgrunn!

Kap. B.

Viltlovens intensjoner.

I Viltlovens § 1 heter det: "Viltet og viltets leveområder skal forvaltes slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares".

Videre heter det i § 3: "Ved enhver virksomhet skal det tas hensyn til viltet og dets egg, reir og bo, slik at det ikke

påføres unødig lidelse og skade." Dette forsterkes ytterligere gjennom § 7, der det heter at: "I områder som har særlig verdi for viltet kan kongen fastsette forbud mot anlegg, bygging og annen virksomhet, herunder ferdsel, dersom dette er nødvendig for å bevare viltets livsmiljø". Det heter også i samme paragraf at "Hensynet til viltinteressene skal tilpasses i den oversiktlige planlegging av arealdisponeringen i kommune og fylke".

Først i lovens kapittel IV, § 12 behandles adgangen til å felle rovviltarter som gjør betydelig skade.

Dette kan vanskelig tolkes på annen måte enn at loven setter bevaringen av artene og naturens produktivitet som det prinsipielt overordnede, og herunder pålegger all virksomhet - også næringsvirksomhetene - å ta hensyn til dette overordnede mål.

Prinsipielt er det først etter at disse hensyn er iakttatt at reguleringer av bestander og skadehensyn kommer inn i bildet. Det er viktig for såvel forvaltningsorganene som for næringslivet, at dette prinsippet er klart! Det fremlagte planforslag bærer lite preg av å understreke dette.

Kap. C.

Nødvendige kunnskaper.

Det er lite uenighet om at det trenges kunnskaper om spesielt tre forhold, for å kunne skjøtte en fåtallig viltbestand slik at arten bevares, men samtidig holdes på et lavt nivå. Disse tre områdene er:

- 1) Bestandsstørrelse (individtall, spredning/tetthet, kjønns/aldersfordeling).
- 2) Tilvekst (formering og oppvekst, innvandring).
- 3) Avgang (naturlig dødelighet, utvandring, avskyting).

Planforslaget har ingen konkrete løsninger for hvordan disse helt sentrale opplysningene skal skaffes tilveie, men nøyer seg med å antyde at fortsatt forskning må til, og at en bedre overvåkning må bygges ut.

Stort sett står vi like dårlig rustet til å registrere disse forhold i dag, som på 1960-tallet.

Kap. D.

Hva bygger planarbeidet på?

Registreringene som planarbeidet bygger på er i store trekk Rovviltprosjektets arbeid, som er fremlagt i Viltrapport nr. 34 med underliggende delrapporter.

Spørsmål 1) bestandsstørrelse:

Bestandstallene er i hovedtrekk fremkommet ved bruk av skjønn og følgende metoder:

a). Kjennskap til enkeltindividers bruk av areal i andre livsmiljøer enn de skandinaviske. Medtoden er brukt uten forutgående testing av holdbarhet under våre forhold.

b). Spørsmålinger. At dyr av forskjellig størrelse, avsetter ulike spor, er i og for seg logisk. Imidlertid viser praksis at samme individ avsetter spor av forskjellig størrelse på ulike underlag (løs/hard snø, fastmark/myr m.v.), og at to personer kan få ulike mål av samme sporstempel. Videre finnes det eksempler på at selv høyt kvalifiserte rovdryrforskere har blitt lurt av kunstige spor, og flere slike forsøk har blitt avslørt. (Økonomiske aspekter kan tenkes å motivere for slik virksomhet, i noe utstrekning).

Det er videre påvist at tilfeller av tyvslaktet sau er blitt forsøkt kamuflert som rovdryrdrept.

c). Enkelte linjetakseringer. Rovdyrs vandringskapasitet er stor (flere mil/døgn), og faren for overestimering så absolutt tilstede.

d). Avismeldinger. Etter vurdering er også tilfeldige avis-meldinger lagt til grunn i bestandsbedømmelsen. Disse meldingene kommer oftest fra helt tilfeldige personer, og deres evne til fremstilling og interesser i saken, vil ha betydning for troverdigheten. Et blikk på pkt. a, b og c, samt kap. E, bør være kommentar god nok.

Som det fremgår, er grunnlagsmaterialet for bestandsanslagene beheftet med store feilmuligheter. Da hjelper det lite med sentralt dataanlegg for registrering av rovdryrmeldinger. "Når utgangspunktet er som galest, blir resultatet som originalest", er et ordtak som lett faller i tankene her!

Når disse sterkt skjønnsbetonte opplysningene parres med en hypotese om at "gevørseleksjonen" (hard jakt over lengre tid) har gjort norske rovdyr så sky overfor mennesker at de knapt setter spor etter seg, blir det grunn for betydelig misstenksomhet overfor bestandstallene!

(OBS. Norske storviltstammer har over lengre tid blitt utsatt for et årlig jaktuttak på 30 - 40% av totalbestanden. Til tross for dette er artene påfallende mindre sky overfor mennesker i dag, enn for 20-30 år siden).

Spørsmål 2) Tilvekst.

Pr. i dag har man ingen oversikt over kjønns-sammensetning og aldersfordeling i norske rovviltbestander, hvilket er av sentral betydning.

Bare rent unntaksvis vet man at begge kjønn er tilstede og at yngling har funnet sted.

Så vidt en forstår, er det i Troms - hvor planforslaget forutsetter at 1/3 av den norske jervebestanden er - kun påvist en yngling på seks år!

Noe tynt fortoner det seg også at Rovviltprosjektet setter fram en tabell som viser at vi i perioden 1978 til 1982 har hatt 41-52 forplantninger av bjørn, som skal ha frembrakt 64 - 81 unger, uten at en mer konkret dokumentert er fremlagt, for en del av disse forplantningene (f.eks. i form av fotomateriale). Med bakgrunn i de usikkerhetene som er nevnt under spørsmål 1), er det grunn til usikkerhet.

Data som kan belyse innvandring og tilfeldige besøk fra naboland, mangler helt.

Spørsmål 3) Avgang.

Lovlig avskytning via dispensering fra fredningsbestemmelsene, er den eneste form for avgang man har oversikt over. Mulighetene for ulovlig avskytning er berørt av Rovviltprosjektet, og påstander om slik jakt er fremsatt av Stortingsrepresentant Inge Stalvik (Nationen 25/10-1986). En har imidlertid ikke registrert at personer har blitt tiltalt og straffet for jakt på de angjeldende artene, her til lands, i senere år. Heller ikke har man registrert at viltstellmyndigheter eller politi har vist spesiell interesse for å komme slike ulovligheter til livs. Dermed får ryktene dårlig tyngde som understøttelse for det syn at disse rovdyrarter er i stor ekspansjon. Data for naturlig dødlighet og evt. regelbundet utvandring, foreligger ikke.

Kap. E.

Skader på husdyr.

Planutkastet har mye stoff om rovdyrskader på husdyr og tamrein. Fra myndighetenes side har vi tidligere hørt lite om forebyggende tiltak i denne sammenheng. I den grad stoffet tjener konstruktive tiltak for å begrense skader og evt. gjøre tap mindre følsomme for de skadelidende, er dette nyttig.

Det er imidlertid grunn til å peke på at denne side av forvaltningsproblematikken er underordnet i forhold til det å skaffe nødvendige data for å kunne sikre og styre bestandene av de enkelte rovdyrartene.

Det uheldige er at opplysningene om skader og krav om erstatninger, er brukt på en måte som gjør at det lett settes likhetstegn mellom økende erstatningskrav/erstatningsutbetalinger og økende rovdyrbestander. I den sammenheng er det verdt å merke seg følgende forhold:

- a) Saueholdet og tamreindriften har vært sterkt stigende over lengre tid.
- b) I følge reglene kan skadeerstatning utbetales ut fra et "sannsynlighetsprinsipp", der bevisførsel/dokumentasjon for det enkelte dyr ikke er nødvendig, og hvor det ikke stilles krav om dokumentasjon for hvor mange dyr som slippes, deres alder/helsetilstand ved slipp, eller hvor mange dyr som tas inn om høsten.
- c) Det forsvinner hvert år et meget stort antall sauer i norsk utmark, som skyldes andre årsaker enn fredede rovdyr (det er antydnet ca. 80 000 - 90 000 dyr).
- d) Erstatningssummen pr. dyr har vært stigende, og utgjør opp til 225% av dyrets antatte slakteverdi, samtidig som rovdyrskadeerstatningene er de høyeste erstatninger som utbetales for tap av bufe på beite.
- e) Erstatningsutbetalinger må heftes til bestemt rovdyrart, selv om utbetalingen skjer som "sannsynlig" skade. (En ubestemt skade heftes til bestemt art!)

Med bakgrunn i den totale erstatningssituasjonen og de usikkerhetsfaktorer som er forbundet med bedømmelse av dødsårsak hos dyreskrotter som ofte i stor utstrekning er oppspist av åtselsetere, blir erstatningsutbetalingene/tapstallene et tvilsomt kriterium for rovdyrbestandene og eventuelle forandringer i disse.

Hvor flytende dette er, finner man et godt eksempel på i Vilt-rapport nr. 34, fra Rovviltprosjektet. Av tabell 10 (s. 30) fremgår det at av 74 kommuner som søkte om bjørneskade-erstatning i årene 1978 til 1982, har fire blitt avvist mens 45 har fått erstatninger etter dokumentasjon. Det er verdt å merke seg at hele 64% av utbetalingene faller inn under sannsynlighetsprinsippet, på den rovdyrarten som vanlig er lettest å dokumentere som skadegjører!

Forøvrig finnes det eksempler på at husdyreiere som har søkt om erstatning for skader av en rovdyrart, har fått utbetalt erstatninger som "sannsynlig" skade av en annen rovdyrart (eks. ørneskader overført til jerveskader).

Til sist skal nevnes at Rovviltprosjektets arbeid har spredt kjennskapen til erstatningsordningen, utbetalingsvilkårene og at fredede rovdyr kan forekomme. Dette har neppe virket dempende på erstatningskravene, selv om de reelle skader skulle ha vært mere stabile.

Kap. F.

Forvaltningsarealene.

Det ligger i planutvalgets mandat at det skal "inndelegte landet i soner med differensiert forvaltning av artene". Planutvalget har altså vært bundet på dette punkt fra starten av! Man kan spørre med hvilken rett?

Viltlovens hovedintensjon er at all norsk utmark skal stå åpen for de viltlevende dyrearter som naturlig hører hjemme der. Planutvalgets flertall har for såvidt imøtekommet dette, ved at det vil tillate et nærmere antall individer av de forskjellige artene å oppholde seg utenfor sikringsområdene.

Mindretallet har derimot lagt seg på en direkte lovstridig kurs, idet man ikke (eller i svært liten grad) vil tillate artene å opptre utenfor sikringsområdene. Dermed fører man norsk viltstell inn i en "dyreparkfilosofi", hvor vegen over til "villdyrene i innhegning og husdyrene i frihet" ikke er lang! En viltforvaltning som trekker i slik retning, er under ingen omstendighet akseptabel.

Selv om man av hensyn til husdyrholdet må være mer restriktiv overfor bestandsstørrelser av rovdyr i enkelte områder, må disse grunnprinsipper være klare og uomtvistelige.

Kap. G.

Sikringsområder.

En klar svakhet ved forslaget om sikringsområder, er at man ikke kjenner dyrenes arealbehov under norske forhold. Dermed har man ikke grunnlag for å trekke opp arealgrenser for et visst antall dyr, og så si at man har dekket behovet for det antall individer som skal til for at arten kan bevares og genematerialet ikke forringes.

I tillegg til denne usikkerhet, oppgir nyere forskning høyere minimumstall for å sikre genematerialet, enn hva planen er basert på (Shaffer og Samson 1985). Tross dette baserer planforslaget seg hele tiden på minimumstall!

Ut over dette har planutvalget næret liten bekymring for naturens egen foranderlighet. Det er akseptert at livsvilkårene for rovviltet naturlig er under stadig forandring og forflytning. Det bør være nok å nevne forholdet rovfugl/smågnagere.

Skal man forvalte en fåtallig restbestand av en rovdyrart (f.eks. ulven), går det ikke å si at disse dyrene kun skal få yngle innenfor et snevert område, og at det ellers skal være lett adgang til å skyte eksemplarer som måtte forville seg utenfor dette. Det er en "strangulering" som meget raskt kan/vil føre til total utryddelse av arten. Dermed blir sikringsområdet et sted for arten å dø ut, istedet for et område å overleve!

Kap. H.

Konklusjon.

En ser positivt på at også norske viltstellmyndigheter har begynt å tenke på en forvaltning av utryddelsestruede rovdyrarter.

I dette arbeidet er det å håpe at viltforvaltningen forsøker å etterleve grunnprinsippene i Viltloven, slik at man først tenker på å bevare artene, og dernest søker og dempe ulempene. (Se artikkel 4. § 1, i Bernkonvensjonen).

Det her fremlagte forslag til forvaltningsplan hviler på et så utilstrekkelig, unøyaktig og til dels missvisende datagrunnlag, at det ikke kan sies å dekke behovet som dagens situasjon krever, for en forsvarlig forvaltning av truede og sårbare viltarter. I dagens situasjon må det klart skilles mellom hva som er hypoteser, forsøksmessige eksperimenter og konkret viten. Kun det siste er akseptabelt i slik forvaltningssammenheng.

Under planarbeidet har Norge ratifisert Bernkonvensjonen. Det medfører at vi også internasjonalt har forpliktet oss til å følge de rettningslinjer som vår egen Viltlov trekker opp. Ja, - ikke bare det, men vi har også forpliktet oss til på vegne av Verdenssamfunnet, å ta spesielt vare på enkelte arter. Det er da underlig å merke seg at planforslaget legger opp til en betydelig bestandsreduksjon av en av disse artene (den Europeiske jerven), som til nå har vært totalfredet, og hvor Norge har en betydelig del av den totale bestand (ca. 1/4). En stor mangel ved planen er at en av våre fire store rovdyrarter (gaupa) overhodet ikke er berørt.

I stigende grad vekker Norge oppsikt i andre land for sin oppreden overfor truet natur og internasjonale avtaler (f.eks. hvalfangst, store rovdyr, overfiske). Skal vi ha håp om selv å bli hørt i våre klagemål overfor andre nasjoner f.eks. i forurensningsspørsmål, er det viktig at vi oppfører oss akseptabelt på et så iøyefallende område som vern av sårbare og truede, store rovdyrarter.

En er kjent med at det er satt igang forskningsprosjekter som de nærmeste årene vil kunne belyse en del sentrale spørsmål for rovdyrforvaltningen. Bl.a. vil en relativt raskt kunne få data for arealbehov hos enkelte arter. Det man i første omgang trenger, er en styrking av slik forskning på et akseptabelt kvalitetsnivå, og en allsidig utprøving av forebyggende tiltak mot skader.

Inntil et bedre datagrunnlag på disse felter foreligger, har forvaltningen en veg å gå - en mer restriktiv håndhevelse av fredningsbestemmelsene enn hva vi har hatt de senere år.

FRITT FRAM FOR REIRPLYNDRING ?

av Thor Østby

ER NORGE ET FRISTED FOR REIRRØVING OG FALKONERVIRKSOMHET ?

I Vår Fuglefauna nr. 1 1979 oppfordrer T. Nygård alle ornitologer å være spesielt på vakt mot utenlandske reirrøvere. Denne advarselen vil jeg på det sterkeste gjenta etter et tre ukers langt opphold i Fokstummyrområdet på Dovrefjell sommeren 1986, hvor jeg jobbet med ornitologiske - og botaniske registreringer for Miljøvernadv. i Oppland.

Desverre gjorde ikke de naturfaglige registreringene størst inntrykk på meg, men derimot enkelte utlendingers hensynsløse opp-treden både i og utenfor det fredete området. Spesielt tyskere og nederlendere utmerket seg med uvettig framferd overfor hekkende fugl. Denne virksomheten er fulgt gjennom mange år rundt Nyseter støttslag, like nord for Fokstummyra. Oppsitterene her kunne fortelle om graverende eksempler på forstyrrelser og ødeleggelser av egg og reir og fuglefangst bl.a. med feller og hov. Sistnevnte fangstredskap er brukt av tyskere for å fange lom- og andeunger. Klappfeller er brukt for å fange bakkerugende fugl på egg. Tre slike feller ble tatt fra en tysker for få år siden etter et basketak med folk fra Nysætra. Virksomheten ser ut til å ramme de fleste artene i området.

P.g.a. tidspress i arbeidet ble det få muligheter til å følge med i folks bevegelser i og rundt Fokstummyra, men følgende episoder ble registrert i 1986: Et tysk ektepar ble daglig observert i tisdrommet 2.6 - 6.6. De ble sett på leting etter hekkende fugl både i Nysæterområdet, langs Nysetervegen og ved to anledninger inne i reservatet. Den 4.6 ble to tyske biler med "ornitologer" jaget fra Nysætra p.g.a. lengre forstyrrelser av bakkerugende fugler. Samme dag tok disse personene seg inn på Fokstummyra fra Nysetervegen og ca. 500 m inn i reservatet. Mellom 10.6. og 16.6. ble flere personer sett inne i reservatet. Ved tilrop gjemte disse seg i vierkrattene. I samme periode ble også et vaderreir røvet ved Nysætra. To kamuflasjetelt ble også registrert innenfor reservatet, henholdsvis oppsatt av en nederlender og en engelskmann. Bretten (1986) nevner røving av et jaktfalkreir med unger, på Dovrefjell fra 1986.

Overnevnte episoder kan stå som eksempler på at selv om lovverket både beskytter artene og deres leveområder så finnes det personer/interessegrupper som fullstendig neglisjerer dette faktum. Spesielt er interessen for sjeldne og truede arter stor, men også vanlige arter inngår i samlinger. Dette viser flere beslag hos eggssamlere og konservatorer. (Bostrøm -79, Coleman -84, Olsson -84.)

Et spørsmål som naturlig kommer inn i denne sammenheng er hvor utbredt reirplyndring er i vårt land? Spørsmålet er vanskelig å besvare p.g.a. lite informasjon om emnet, men Riksadvokaten sier i et intervju med Aftenposten 13.12.1986 at, "Norge er i ferd med å bli et fristed for omsetning av fredede dyr fordi norske myndigheter ikke har vært restriktive nok." Tar vi som eksempel overfornevnte lokalitet, Fokstumyra, så foreligger det flere tilfeller av reirrøving fra dette området de siste 10-20 årene. Hosking m.fl. (1964) nevner at alle egg ble stjålet fra et myrhaukreir, og trolig ble også et tranereir plyndret samme år. Sollien (1978) mener at 2 egg ble fjernet fra et dverg-falkreir i 1970. I sine årarapporter nevner Kværne fra 1971 at trolig ble både et dvergfalkreir og et myrhaukreir røvet av mennesker. I 1974 prøvde folk å ta seg opp i et dvergfalkreir. (Dette behøver ikke å bety reirrøving). I 1981 forsvant eggene fra et dvergfalkreir, et myrhaukreir og et fjellvåkreir. Kværne mener at det er eggrovning i området fordi det bare forsvinner egg i reir langs veger og stier (Kværne 1971, 1974 og 1981.) Fra et fjellvåkreir ved Dombås forsvant plutselig alle eggene i 1984, årsak trolig eggrovning (H.Sauro pers. med.)

Sett på bakgrunn av overnevnte episoder må konklusjonen bli at reirrøving har foregått og foregår i og rundt Fokstumyra. Dette var kun episoder fra en lokalitet og desverre er ikke Dovrefjellområdet noe særtilfelle i denne sammenheng. Reirplyndring og annen ulovlig fuglefangst foregår også i andre deler av landet, spesielt på lokaliteter med spesielle og sjeldne arter. Dette viser bl.a. mengden og variasjonen av egg og fugl som er blitt beslaglagt ved enkelte pågripelser.

Svenske ornitologer hevder at både eggsamling, falkonervirksomhet og illegal handel med freda dyrearter har økt de senere åra. Bl.a. skal det bare i England være over 600 samlere hvor hele 500 000 egg kan være innsamlet (Bostrøm-79, Lundegård -84 Forslund -85). Falkonerklubber er startet flere plasser i N-Amerika og Europa bl.a. i vårt naboland Danmark i 1970 (Barth 1979, Nygård 1979).

Det vil være naivt å tro at ikke også Norge blir besøkt av reirplydrere. Vår varierte natur huser en rik fuglefauna med mange spesielle, sjeldne og truede arter, som ut fra et samlersynspunkt har høy verdi. Dessuten er store deler av landet tynt befolket med minimale sjanser for å bli oppdaget. Skulle så skje, er straffene svært milde, og ugjerningene blir straffet som en forseelse. Problemet for påtalemyndighetene er å vurdere skaden for hver enkelt art som blir skadelidende. Stor kunnskapsmangel gir utslag i ulike domsavsigelser. Et tiltak for å hjelpe domstolene kan være å utarbeide artslistor som viser eggssamlingens negative konsekvenser for artene innen et fylke, region, landsdel eller hele landet. Miljøverndepartementet utarbeider årlig en liste over sjeldne og truede viltarter, men disse blir etter det jeg forstår sendt til preparanter. Et spørsmål er hvor mange hobbypreparanter som får denne lita og hvor alvorlig de ser på problemet med utstopping og salg av fredet vilt.

Under en konferanse om illegal jakt og handel med fredete fugler i Umeå i 1982 ble følgende momenter nevnt for å få bukt med ulovlighetene: -Hindre spredning av truede arters hekkelokaliteter. -All eksport av vilt forbys med dispensasjon for seriøse vilthandlere. -Illegal vilthandel må også straffes som en økonomisk forbrytelse. -Konservatorer og vilthandlere må få lovfestet viltfortegnelser og politi må få mulighet til å undersøke lagrene deres. -Konservatorvirksomhet må autoriseres. -Øke samarbeidet mellom politi, tollmyndigheter, jeger- og fiskeforeninger, miljøverndep./-a vd., skogbruks- og utmarksorganisasjoner og naturvern- og ornitologiske foreninger (Olsson -82). Politi og tollmyndigheter må også få effektive kontrollmyndigheter overfor illegal samling og handel med fredete dyrearter. Vest-tyske myndigheter ser nå så alvorlig på problemet at de har utarbeidet egne instruksjonsbøker for tollerne på dette området.

Også norske myndigheter ser nå på problemet med økende bekymring og det arbeides nå med konkrete tiltak for å få bukt med ulovlighetene. Ifølge formann i NOF, Bjørn Frantzen,

(Aftenposten 13.12.1986) så arbeides det nå med nye forskrifter som bl.a. har forslag om totalforbud mot handel med dyr og planter som er utryddningstruede, import og eksportlisens kreves for all handel med truede og sårbare arter og egen autorisasjon kreves av preparanter fra 1.4.1987. I brev fra Direktoratet for Naturforvaltning påpekes det også at det kan bli aktuelt å innføre merke- og registreringsplikt for alle utstoppede individer av enkelte fredede arter. Foreslåtte strafferammer for brudd på overnevnte forslag er satt til bøter og fengsel i inntil et halvt år. Hvor høye bøtene skal være nevnes ikke. Et faktum er at Norge i dag har latterlig lave bøter for denne virksomheten, samtidig som mulighetene for å bli tatt er mikroskopiske. Dette vet alle som driver denne ulovlige virksomheten. Dersom myndighetene virkelig vil bekjempe dette problemet og opptre seriøst så må strafferammene endres radikalt slik at de virker avskrekkende.

Etter svensk mønster er det nå satt fram forslag om å starte en døgnkontinuerlig tipstelefon. Dette svenske prosjektet "Fågelvakten", ble startet i 1985 i regi av Sveriges Ornitologiske Forening, og går i korthet ut på en heltidsanatt person har telefondøgnvakt i perioden 15.4 - 15.7 for å motta melding om ulovligheter eller mistanke om slike i forbindelse med reir- røving og fuglefangst. Behovet for prosjektet skulle svare for seg selv. Av 90 innringte tips i 1985 ble 35 undersøkt nærmere. Tallene for 1986 var 123 innringte tips og 54 av disse ble vurdert som hete (Forslund 1985 og 1987).

Ettersom problemet omkring reirrøving, ulovlig fuglefangst, falkonervirksomhet og kjøp og salg av fredet vilt er kjent både blandt fagfolk og myndighetene, og gode forslag er lagt fram for å få slutt på ulovlighetene, så skulle det være på tide å begynne å handle. Norge har tross alt et spesielt ansvar for mange sjeldne og utryddningstruede arter som er i sterk tilbakegang. For reirrøving og ulovlig fuglefangst er desverre bare en av mange faktorer som er i ferd med å desimere mange fuglearter i dag.

Litteratur:

- Barth, E.K. 1979. Falkonerer i gammel og ny tid i Norge. Fauna nr.2 1979.
- Boström, U. 1979. Tjuvjaktsharvå i Vesterbotten -vässtysk och svensk konservator fällda. Vår Fågelvärld 1979;1.
- Bretten, S. 1986. Oppsynsrapport 1986.
- Coleman, E. 1984. Boplyndrare dømd igjen. Vår Fågelvärld 1984:1.
- Forslund, M. 1985. Fågelvakten - SOF's svar på illegal hantering med fåglar. Vår Fågelvärld 1985:8.
- Forslund, M. 1987. Prosjekt Fågelvakten. Vår Fågelvärld 1987:1.
- Hosking, E. 1964. Feltrapport fra Fokstua-/Dovreområdet.
- Hujon(red), 1986. Reir-røvere på Dovrefjell. Hujon nr. 3 1986.
- Jonassen, A.M. 1986. Når truede dyr er fritt vilt.....(avisart:)
Aftenposten 13.12.1986.
- Kværne, M. 1971, 1974, 1981. Fokstumyra. Årsrapporter for årene 1971, 1974 og 1981.
- Lindberg, P. Olsen, V. 1976. Rovfågelgruppen informerer. En verdenskonferens om rovfåglarnas situasjon. Vår Fågelvärld 1976:2.
- Lundegård, L. 1984. Stoppa handeln med våra fridlysta djur. Vår Fågelvärld 1984:3.
- Miljøverndepartementet, 1982. Lov av 29. mai 1981 nr. 38 om viltet samt forskrifter fastsatt av MD 2. april 1982.
- Nygård, T. 1979. Norske rovfugler trues av falkonerer og egg-samlere. Vår Fuglefauna. nr.1 1979.
- Olsson, V. 1981. Handelen med fridlysta fåglar - ånnu en gång. Vår Fågelvärld 1981:2.
- Olsson, V. 1982. Konferens om illegal jakt og handel med fridlysta fåglar i Umeå den 20.3.1982. Vår Fågelvärld 1982:3.
- Olsson, V. 1984. SOF's erfaringer av åggsalarérenden. Vår Fågelvärld 1984:1.
- Sollien, A. 1978. Observasjoner fra Fokstumyra 1970. Hujon nr. 3 1978.
- Svensson, S. 1984. Fågeltjuvar och fågeloppfödare. Vår Fågelvärld 1984:5.
- Sveriges Ornitologiska Forening, 1985. Fågelvakten - SOF's svar mot illegal hantering av rovfåglar, ugglor och andra arter. Vår Fågelvärld 1985 :2.

I norsk natur finnes små bestander av fuglearter som internasjonalt er klassifisert som truede og sårbare.

Norsk Ornitologisk Forening arbeider for at disse artene kan overleve i vår fauna, og foreningen ønsker nå å utvide sitt engasjement. NOF's innsats har hittil vært begrenset på grunn av svak økonomi.

NOF vil:

- Intensivere overvåking og kartlegging av bestandsutvikling, raste- og hekkplasser, miljøgifter, trekkveier, overvintringsområder m.v. for truede og sårbare fuglearter.
- Skape en almen forståelse for artenes rettmessige og naturlige plass i norsk natur. Dette gjelder ikke minst rovfugler og ugler, som fra gammelt av har vært betraktet som skadevilt.
- Styrke samarbeidet på tvers av landegrensene for å stoppe ulovlig innsamling av sjeldne fuglearter og deres egg og unger.

Slike omfattende tiltak vil kreve god planlegging og koordinering, og et betydelig engasjement av ornitologer over det ganske land. Men aller viktigst:

Norsk Fuglevernsfond må styrkes!

«Aksjon Norsk Fuglevernsfond» har derfor som mål å skaffe kapital til intensivt og effektivt fuglevernsarbeid i fremtiden. Miljøverndepartementet har avgitt en uttalelse til støtte for aksjonen.

FONDETS ADRESSE:

POSTBOKS 2207
7001 TRONDHEIM

POSTGIRO:
5 54 72 03

NORSK FUGLEVERNSFOND

NOF's eget fond – **Norsk Fuglevernsfond** – ble opprettet i 1980. Finansdepartementet har godkjent fondet og dets statutter, hvilket bl.a. innebærer at bidrag er fritatt for beskatning etter skattelovens § 44, 5. ledd.

BERN-KONVENSJONEN

ved Bjarne Enger

BERN-KONVENSJONEN

St. prp. nr. 12. (1985-86)

Bern-konvensjonen lå ferdig til ratifikasjon 19. september 1979, tilråding fra Utenriksdepartementet den 25. oktober 1985 og godkjent i statsråd samme dag.

Dette er et dokument som gir uttrykk for hvilken forståelse det Norsk Storting har av Bern-konvensjonen og hvilket forpliktelse Norge som nasjon har i internasjonal sammenheng.

Jeg vil her gjengi deler av konvensjonen i Norsk oversettelse og de deler som omfatter vern av våre rovdyr, og begynner her med innledningen.

I. INNLEDNING

På det 259. møte i Europarådets Ministerkomite i juni 1976 ble det i samsvar med resolusjon nr.2 fra Miljøvernministerkonferansen i Brussel samme år vedtatt oppnevnt en ad hoc komite som skulle stå for utarbeidelsen av en konvensjon vedrørende vern av ville europeiske planter og dyr og deres leveområder, med særlig vekt på vern av trekkende og truede arter. På komitemøtene deltok fra Norge:

Ekspedisjonssjef Erik Lykke,
Ekspedisjonssjef Gunnar Germeten,
Naturverninspektør Magnar Norderhaug,
Miljøverndepartementet
Viltforskningsleder Svein Myrberget,
Direktoratet for vilt og ferskvannsfisk.

Europarådets Ministerkomite fikk overlevert forslag til konvensjonstekst fra ad hoc komiteen 19. desember 1978 og vedtok det endelige utkast 18. juni 1979.

Konvensjonen ble åpnet for undertegning under den tredje Europeiske Miljøvernministerkonferansen i Bern den 19. september 1979. Den ble undertegnet av Norge samme dato. Undertegningen ble foretatt av statssekretær Tore Jarl Christensen, Miljøverndepartementet, i henhold til fullmakt gitt ved kgl. resolusjon av 14. september 1979. Ved undertegningen ble det tatt forbehold om at Norge i forbindelse med ratifiseringen kunne finne det nødvendig å ta reservasjon for visse arter som omfattes av konvensjonen. Det ble videre understreket at Norge ved ratifiseringen ville gi uttrykk for at intet i denne konvensjonen skal prejudisere de kontraherende parters forpliktelser under eksisterende internasjonale overenskomster, eller med hensyn til vedtak fattet eller som vil bli fattet i samsvær med slike overenskomster.

Konvensjonens engelske originaltekst, med oversettelse til norsk, samt teksten til de forbehold som tas og av den erklæring som avgis, følger som trykte vedlegg til denne proposisjon.

II. NÆRMERE OM KONVENSJONENS INNHOLD

Konvensjonen er utformet slik at den kan bli et viktig kordinerende og regulerende redskap for forvaltningen av ville planter og dyr og deres leveområder i Europa. Konvensjonen gir samtidig rom for tilpasninger til spesielle forhold i de enkelte land.

Til de materielle bestemmelser i konvensjonen bemerkes:

Artikkel 1 fastslår at konvensjonens formål er å verne ville planter og dyr og deres leveområder, i første rekke de arter og områder som krever samarbeide mellom flere stater. Det legges særlig vekt på vern av truede arter av planter og dyr, herunder trekkende dyrearter.

Artikkel 2 forplikter de kontraherende parter seg til å treffe nødvendige tiltak for å opprettholde på et visst nivå bestandene av ville plante- og dyrearter. Dette gjelder også underarter, varieteter eller former som lokalt er i fare. Ifølge artikkel 3 skal partene utarbeide nasjonale planer for vern av ville planter og dyr og deres leveområder, og ta hensyn til den ville flora og fauna både i planleggings- og utviklingspolitikken og gjennom tiltak mot forurensning. Partene skal også gjennom undervisnings- og informasjonstiltak fremme behovet for å verne om plante- og dyrearter og deres leveområder.

Artikkel 4 pålegger partene å iverksette, gjennom lovgivning og administrative bestemmelser tiltak med sikte på å verne truede naturmiljøer og leveområder for de arter av planter og dyr som konvensjonen omfatter. De kontraherende partene skal samarbeide om vern av naturområder i grensakter.

Artikkel 5 foreskriver spesielle vernetiltak for de plantearter som er angitt i konvensjonens vedlegg I.

Ifølge artikkel 6 skal det iverksettes spesielle vernetiltak for de dyrearter som er angitt i konvensjonens vedlegg II, herunder blant annet totalfredning og forbud mot skade og ødeleggelse av artenes tilholdssteder. Videre forutsettes at partene treffer lovgivnings- og administrative tiltak for å regulere besittelse av og innenlands handel med levende eller døde eksemplarer og lett kjennelige delprodukter av vedlegg

II-arter. Det skal også iverksettes forbud mot innsamling og besittelse av egg.

Artikkel 7 pålegger partene å treffe tiltak av lovgivningsmessige og administrativ art for å sikre vern av de dyrearter som er angitt i konvensjonens vedlegg III. Utnyttelsen, herunder salg, av arter som er angitt i vedlegg III skal reguleres slik at bestandene holdes utenfor fare.

Ifølge artikkel 8 skal de kontraherende parter forsåvidt angår de dyrearter som omfattes av konvensjonen og som er gjenstand for jakt og fangst, forby bruk av ikke-selektive fangstmetoder og andre metoder som er angitt i konvensjonens vedlegg IV. Av de jakt- og fangstmetoder som skal være forbudt i samsvar med vedlegg IV kan nevnes snarer (snarefangst på rype nord for 58 grader N er unntatt), fangst med levende lokkedyr, båndopptagere, speil, kunstige lyskilder, sprengstoff (gjelder ikke halvfangst), nett, feller (ikke-selektive innretninger), gift gass og utrøyking, halv- og helautomatiske våpen med magasin for mer enn to skudd, fly og motorkjøretøyer i bevegelse.

Ifølge artikkel 9 kan enhver kontraherende part gjøre unntak fra bestemmelsene i artiklene 4,5,6,7 og med hensyn til bruk av fangstmetoder under artikkel 8, når det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger,

- for å sikre beskyttelse av flora og fauna;
- for å avverge alvorlig skade på avling, husdyr, skog, fiske, vann eller andre former for eiendom;
- for å ivareta helsemessige forhold eller overordnede samfunnshensyn;
- for å fremme forskning og undervisning, gjenoppbygging av bestander, avl m.v.;
- for å kunne gi tillatelse til en strengt kontrollert høsting på selektivt grunnlag av enkelte arter i begrenset utstrekning og i lite antall.

Artikkel 10 pålegger partene, i tillegg til de forpliktelser som er fastsatt i artiklene 4,6,7 og 8 å samordne sin innsats for vern av trekkende arter som er angitt i vedleggene II og III, og hvis leveområder berører flere lands territorier.

I artikkel 11 forplikter de kontraherende parter seg til

- å samarbeide når dette kan øke effektiviteten av naturvern-tiltakene,
- å fremme og samordne forskning som har tilknytning til konvensjonens målsettinger,
- å fremme gjeninnføringen av arter av planter og dyr når dette kan bidra til bevaringen av truede arter,
- å føre streng kontroll med innføringen av fremmede arter.

Artikkel 12 fastslår at konvensjonen ikke er til hinder for at det nasjonalt kan treffes strengere tiltak for vern av planter og dyr og deres leveområder enn de som konvensjonen foreskriver.

Artikkel 13 bestemmer at det for konvensjonens formål skal opprettes en permanent komite. I denne komiteen kan alle kontraherende parter være representert, hver med en stemme.

Som observatører i den permanente komiteen kan delta ethvert medlemsland i Europarådet, ikke-medlemsland i Europarådet som innbys ved en enstemmig beslutning, samt nasjonale og internasjonale organer eller institusjoner som er faglig kvalifisert med hensyn til vern og forvaltning av planter og dyr.

Ifølge artikkel 14 skal den permanente komiteen være ansvarlig for iverksettelse av konvensjonen og skal blant annet

- gjennomgå konvensjonens bestemmelser og vurdere eventuelle endringer,
- gi anbefalinger til de kontraherende parter,

- anbefale informasjonstiltak,
- gi anbefalinger til Europarådets Ministerkomite om ikke-medlemsland som bør innbys til å tiltre konvensjonen,
- foreslå tiltak med sikte på å effektivisere konvensjonen.

Artikkel 15 bestemmer at den permanente komiteen etter hvert møte skal sende rapport til Europarådets Ministerkomite. For så vidt angår de avsluttende bestemmelser i konvensjonen bemerkes:

Artiklene 16 og 17 omhandler prosedyren ved eventuelle endringer i konvensjonen og dens vedlegg.

Artikkel 18 angår bileggelse av tvister.

Artiklene 19 og 20 omhandler spørsmål i forbindelse med undertegning, ratifikasjon, godkjenning, tiltredelse, deponering og ikrafttredelse.

Ifølge artikkel 21 kan enhver stat i forbindelse med undertegningen, ratifikasjon, godkjenning, samtykke eller tiltredelse spesifisere det territoriet som konvensjonen skal gjelde for.

Artikkel 22 angår de forbehold som kan tas for visse arter angitt i vedleggene I-III og/eller for særlige jakt- eller fangstmetoder eller annen utnyttning som omfattes av vedlegg IV når det gjelder enkelte arter som er omtalt i forbeholdet. Det kan ikke tas andre forbehold.

Artikkel 23 gjelder oppsigelse av konvensjonen.

Artikkel 24 pålegger Generalsekretøren i Europarådet å gi nødvendig underretning om undertegning, ratifikasjon osv.

III SPØRSMÅLET OM NORSK RATIFIKASJON

Konvensjonen er hittil ratifisert eller tiltrådt av følgende stater: Danmark, Hellas, Irland, Italia, Liechtenstein, Luxembourg, Nederland, Portugal, Storbritannia, Sveits, Sverige, Tyskia, Østerrike, samt Det Europeiske Økonomiske Fellesskap (EF). Overenskomsten trådte i kraft 1. juni 1982.

Spørsmålet om ratifikasjon av konvensjonen har vært forelagt for Miljøverndepartementet, Landbruksdepartementet, Fiskeri- og Kystdepartementet og Justisdepartementet. Disse departementer har anbefalt at ratifikasjon finner sted. Konvensjonen anses viktig for å fremme vernet av våre truede plante- og dyrearter gjennom iverksettelse av felles europeiske tiltak vedørende forbud mot jakt, fangst og innsamling, samt vern av artenes leveområder. Utenriksdepartementet er enig i at konvensjonen blir ratifisert.

I forbindelse med ratifikasjonen bør det avgis en erklæring om at eksisterende internasjonale avtaler med nåværende og fremtidige vedtak og anbefalinger går foran denne konvensjonen. En erklæring om dette ble avgitt ved en norske undertegning i 1979 og vil - i samsvar med vedlegg 1 - bli avgitt i forbindelse med ratifikasjonen.

Som nevnt gir artikkel 21 adgang til å begrense anvendelsesområdet for konvensjonen. På denne bakgrunn har det vært drøttet om konvensjonen skal gjøres gjeldende for Svalbard og Jan Mayen. De alminnelige vernetiltak som gjelder for de arktiske deler av Norge er i samsvar med konvensjonens forutsetninger. På enkelte områder (fredning av polarrev (fjellrev) og isbjørn) vil det være adgang til å opprettholde særlige forvaltningsregler ved reservasjoner. Det er videre av interesse å sikre at andre kontraherende parter gjennomfører vernetiltak for trekkende arter, særlig trekkfugler, fra Norges arktiske områder når disse overvintrer i sørligere land (artikkel 10). Et hovedformål med konvensjonen er imidlertid

etter artikkel 1, para. 1, å fremme flerstatlig samarbeid når dette tar sikte på bevaringstiltak for arter og deres naturlige leveområder som er særlig avhengig av slikt internasjonalt samarbeid. For arktiske områder vil dette ventelig kreve et utdypet samarbeid mellom de fem statene som har arktiske områder, og som allerede er engasjert i slikt samarbeid gjennom isbjørnavtalen. Det kan foreløpig se ut til at et slikt samarbeid lettere kan komme i stand dersom arktiske områder ikke gjøres til gjenstand for andre former for organisert internasjonalt samarbeid. Det vises i denne forbindelse til at Danmark har ratifisert konvensjonen bare for de sørlige riksdelene, og ikke for Grønland og Færøyene. Ut fra slike synspunkter vil det etter Utenriksdepartementets mening være naturlig at konvensjonen gjøres gjeldende for det norske fastland, samtidig som det gis uttrykk for at norske tiltak for vern av ville planter og dyr og deres leveområder også i de arktiske områder vil følge konvensjonens prinsipper. Miljøverndepartementet og Justisdepartementet er enig i dette. Det bør dog gjøres unntak for fangsten av polarrev (fjellrev) på Svalbard, samt at det bør presiseres at det vil bli gitt forrang til isbjørnavtalens bestemmelser og tiltak i henhold til denne. Dette vil bli presisert i en erklæring i forbindelse med ratifikasjonen, i samsvar med vedlegg 1 til proposisjonen.

IV.SPØRSMÅL OM GJENNOMFØRING I NORSK RETT

Den norske lovgivning er eller vil bli tilpasset de krav konvensjonen stiller, slik at Norge kan ratifisere denne på følgende premisser:

Konvensjonens vedlegg I som omfatter plantearter hvor spesielle vernetiltak skal iverksettes, inneholder tre arter som finnes i vill tilstand i Norge:

- Sibirstjerne (*Aster sibiricus*)
- Purpurkarse (*Braya purpurascens*)
- Masimjelt (*Oxtropis deflexa*)

Sibirstjerne har vært fredet i Norge siden 1922. Purpurkarse og masimjelt ble fredet ved kgl.res. 25.februar 1983.

På vedlegg I er også oppført rabarbra (*Rheum rhaponticum*).

Det pågår for tiden systematiske studier for å klargjøre om vi i Norge har ville forekomster av denne arten, som i så fall vil bli fredet senere.

Vedlegg II som omfatter dyrearter hvor spesielle vernetiltak skal iverksettes, inkluderer en rekke arter som forekommer i Norge. For samtlige berørte landpattedyr og fugler er totalfredning iverksatt i medhold av viltloven av 1981 (kgl.res. 2.april 1982).

Landbruksdepartementet påpeker nødvendigheten av at Norge bevarer muligheten for kontroll av jervebestanden ved ratifikasjonen. Dette gir bestemmelsene i konvensjonens artikkel 9 adgang til.

Småhvalarten nise, som er oppført på konvensjonens vedlegg II er fredet i medhold av lov om fangst av hval av 16.juni 1939 nr.7 § 2, jfr. lovendring ved lov om saltvannsfiske m.v. av 3.juni 1983 nr.40 § 55.

Vedlegg III omfatter de fleste av Europas pattedyr og fugler som ikke er ført opp i vedlegg II. Unntatt er de fleste gnagere og endel mindre pattedyr, samt 11 fuglearter som ikke omfattes av konvensjonen. For de norske artene som er ført opp

i vedlegg III er det ikke aktuelt å foreta noen endring i den nåværende forvaltningen.

Forskrifter vedrørende preparanternes og andres adgang til håndtering, utstopping og omsetting av dødt vilt er under utarbeidelse i Miljøverndepartementet i medhold av villlovens § 49. Det tas sikte på at disse forskrifter vil tilfredsstille de krav konvensjonens artikler 6 og 7 stiller.

Norske våpenbestemmelser er harmonisert med de retningslinjer som er gitt i konvensjonens vedlegg gjennom forskrifter fastsatt av Direktoratet for vilt og ferskvannsfisk 16.mars 1983 i medhold av villlovens §§ 20 og 26. Generelt tillates ikke bruk av halvautomatiske rifler med mer enn to skudd i magasinet og ett i løpet under jakt i Norge uten blokkering av magasinet.

Under jakt på elg, hjort og rådyr ansees det hensiktsmessig ut fra jaktform og naturforhold i Norge fortsatt å tillate halvautomatiske rifler med 3 skudd i magasinet for den lisensjakt som utøves på disse tre hjortedyrarter i Norge. Det samme gjelder i forbindelse med utøvelse av lovlig hval- og selfangst. For dette formål vil det i samsvar med konvensjonens artikkel 22 bli tatt et norsk forbehold ved ratifikasjonen i samsvar med vedlegg 2 til proposisjonen. Dette betyr at det ikke vil bli pålagt norske storviltjegere å blokkere magasinet for jakt på elg, hjort og rådyr med halvautomatisk rifle. Det samme gjelder for utøvelse av lovlig hval- og selfangst.

Utenriksdepartementet

tilråd

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et fremlagt utkast til proposisjon til Stortinget om samtykke til ratifikasjon av en konvensjon av 19.september 1979 vedrørende vern av ville europeiske planter og dyr og deres naturlige leveområder (Bern-konvensjonen), med visse forbehold og under avgivelse av erklæring i samsvar med vedlagte tekster.

Vi OLAV, Norges Konge

gjør vitterlig:

Stortinget blir innbudt til å gjøre vedtak om samtykke til ratifikasjon av konvensjon av 19.september 1979 vedrørende vern av ville europeiske planter og dyr og deres naturlige leveområder (Bern-konvensjonen), med visse forbehold og under avgivelse av erklæring i samsvar med vedlagt tekst. Tilråkning fra Utenriksdepartementet ligger ved i avtrykk.

Vedlegg 1

Utkast til "Erklæring".

Innledende merknad:

Ved ratifiseringen bør Norge avgi en erklæring til depositaren om hvilke deler av kongeriket som konvensjonen blir gjort gjeldende for og om vår forståelse av forholdet mellom Bern-konvensjonen og andre eksisterende avtaleverk som Norge er part i, og som berører arter på Bern-konvensjonens lister. Utkast til en engelskspråklig erklæring om dette er gitt nedenfor, sammen med en norsk oversettelse.

Norsk oversettelse av utkastet til erklæring

I samsvar med paragraf 1 i Artikkel 21, vil denne konvensjonen bli gjort gjeldende for den kontinentale delen av kongeriket. Med hensyn til kongerikets territorier på Svalbard og Jan Mayen, vil Norges regjering fremme en nasjonal naturvernpolitikk for den ville flora, ville fauna og de naturlige leveområder som er i samsvar med bestemmelsene i denne konvensjonen, med en reservasjon med hensyn til vern og forvaltning av bestanden av polarrev (*Alopex lagopus*) på Svalbard.

Norges regjering påtar seg å samordne sine bestrebelser for vern av de trekkende arter, angitt i Vedlegg II og III, hvis leveområder omfatter Svalbard eller Jan Mayen, med bestrebelsene til andre kontraherende parter på grunnlag av gjensidig samarbeide og forståelse. Norges regjering bekrefter sin forståelse av at intet i denne konvensjonen om vern av planteliv dyreliv og naturlige leveområder skal prejudisere Norges forpliktelser med hensyn til innholdet i, eller vedtak som er fattet i samsvar med, internasjonale avtaler som allerede eksisterer.

Vedlegg 2

Norsk oversettelse av reservasjonen

Det gjøres en reservasjon med hensyn til forbudet i vedlegg IV om bruk av halvautomatiske våpen med mer enn 2 skudd i magasinet under jakt på følgende arter:

Hjort (*Cervus elaphus*)
Rådyr (*Capreolus capreolus*)
Elg (*Alces alces*)

Denne reservasjonen omfatter dessuten bruk av halvautomatiske våpen i forbindelse med selfangst og hvalfangst som skjer i samsvar med norske lover og bestemmelser.

Konvensjon om vern av ville europeiske planter og dyr, og deres naturlige leveområder

INNLEDNING

Medlemsstatene av Europarådet og andre signatarstater til denne Konvensjonen:

Som tar i betraktning at målsettingen for Europarådet er å oppnå større enhet mellom medlemmene;

Som tar i betraktning Europarådets ønske om å samarbeide med andre stater på naturvernområdet;

Som erkjenner at vill flora og fauna utfjør en naturarv som har en estetisk, vitenskapelige, kulturell, rekreasjonsmessig, økonomisk og egen verdi som trenger å sikres og overføres til framtidige generasjoner;

Som erkjenner den vesentlige rolle som vill flora og fauna spiller i å vedlikeholde biologisk balanse;

Som merker seg at mange arter av vill flora og fauna blir sterkt redusert og at noen av dem trues av utryddelse;

Som er oppmerksom på at vern av naturlige leveområder er en avgjørende del av vernet og bevaringen av vill flora og fauna;

Som erkjenner at vern av vill flora og fauna må tas med i betraktning av regjeringene i deres nasjonale målsettinger og planer, og at det må etableres internasjonalt samarbeid spesielt for å beskytte trekkende arter;

Som tar hensyn til de omfattende anmodningene om felles tiltak fra regjeringer eller internasjonale organer, særlig anmodningene uttalt av De Forente Nasjoners Miljøvernkonferanse av 1972 og av Den rådgivende forsamling i Europasådet;

Som ønsker særlig innenfor området vern av ville planter og dyr å følge anbefaling nr.2 fra det andre europeiske miljøvernministermøte;

Er blitt enige om følgende:

KAPITTEL I

Generelle bestemmelser

Artikkel 1

1. Denne Konvensjons målsetting er å verne vill flora og fauna og deres naturlige leveområder, særlig de arter og leveområder hvis vern krever samarbeid mellom flere stater, og å fremme slikt samarbeid.
2. Det legges særlig vekt på truete og sårbare arter, herunder truete og sårbare trekkende arter.

Artikkel 2

De Kontraherende Parter skal treffe de nødvendige tiltak for å opprettholde bestandene av vill flora og fauna eller å tilpasse dem til et nivå som særlig svarer til de økologiske, vitenskapelige og kulturelle krav tatt i betraktning de økonomiske og rekreasjonsmessige krav og behovene til underarter, varieteter eller typer som lokalt er i fare.

Artikkel 3

1. Hver Kontraherende Part skal ta skritt for å fremme nasjonale planer for vern av vill flora, vill fauna og naturlige leveområder med særlig hensyn til truete og sårbare arter, særlig endemiske arter, og truete leveområder i samsvar med bestemmelsene i denne Konvensjon.

2. Hver Kontraherende Part forplikter seg til å ta hensyn til vern av vill flora og fauna i sin planleggings- og utviklingspolitikk og i sine tiltak mot forurensning.
3. Hver Kontraherende Part skal fremme utdanning og spre generell informasjon om behovet for å verne arter av vill flora og fauna og deres leveområder.

KAPITTEL II

Vern av leveområder

Artikkel 4

1. Hver Kontraherende Part skal fremme hensiktsmessige og nødvendige lovgivnings- og administrative tiltak for å sikre vernet av leveområdene for de ville artene av flora og fauna, særlig dem som er angitt i Vedleggene I og II, og vernet av truede naturmiljøer.
2. De Kontraherende Parter skal, i sin planleggings- og utviklingspolitikk, ta hensyn til vernebehovene for områder vernet under den foregående paragraf, slik at forringelse av disse områdene så langt som mulig unngås eller begrenses.
3. De Kontraherende Parter forplikter seg til å ta særlig hensyn til vernet av områder som er av betydning for de trekkende arter som er angitt i Vedleggene II og III, som har en egnet plassering i forhold til trekkveier som overvintrings-, hvile-, nærings-, yngle- eller myteområder.
4. De Kontraherende Parter forplikter seg til å samordne sin innsats på en hensiktsmessig måte for å verne de naturlige leveområdene som det er henvisning til i denne artikkel, der disse ligger i grenseområder.

KAPITTEL III

Vern av arter

Artikkel 5

Hver Kontraherende Part skal treffe nødvendige og egnede lovgivnings- og administrative tiltak for å sikre det spesielle vern av arter av vill flora som er angitt i Vedlegg I. Forsettlig plukking, samling, kutting eller oppriving av slike planter skal være forbudt. Der dette er hensiktsmessig, skal hver Kontraherende Part forby besittelse eller salg av disse arter.

Artikkel 6

Hver Kontraherende Part skal treffe nødvendige og egnede lovgivnings- og administrative tiltak for å sikre det spesielle vern av arter av vill fauna som er angitt i Vedlegg II. Det følgende vil særlig være forbudt for disse arter:

- a. alle former for forsettlig fangst og fangenskap og forsettlig dreping;
- b. å forsettlig skade eller ødelegge ynglesteder eller hvilesteder;
- c. å forsettlig forstyrre vill fauna, særlig i yngletiden, oppveksttiden og dvaletiden i den grad forstyrrelsen er betydelig i forhold til denne Konvensjonens målsettinger;
- d. å forsettlig ødelegge eller plukke egg i vill tilstand eller å beholde disse eggene selv om de er tomme;
- e. besittelse av og innenlandsk handel med disse dyrene, lev-

ende eller døde, herunder utstoppede dyr eller lett kjennelige produkter av disse, der dette ville bidra til å effektivisere bestemmelsene i denne artikkel.

Artikkel 7

1. Hver Kontraherende Part skal treffe de nødvendige og egnede lovgivnings- og administrative tiltak for å sikre vern av de arter av vill fauna som er angitt i Vedlegg III.
2. Enhver utnyttning av vill fauna som er angitt i Vedlegg III skal reguleres for å holde bestanden utenfor fare, under hensyntaken til kravene i Artikkel 2.
3. Tiltak som skal treffes omfatter:
 - a. fredningstider og/eller andre tiltak for å regulere utnyttningen;
 - b. midlertidige eller lokale forbud mot utnyttning, der dette er hensiktsmessig for å gjenoppbygge tilfredsstillende bestandsnivå;
 - c. hensiktsmessig regulering av salg, oppbevaring for salg, transport for salg eller tilbud om salg av levende og døde ville dyr.

Artikkel 8

Med hensyn til fangst eller dreping av arter av vill fauna som er angitt i Vedlegg III og i tilfeller der det i samsvar med Artikkel 9 er gjort unntak for arter som er angitt i Vedlegg II, skal de Kontraherende Parter forby bruken av alle ikke-selektive fangstmetoder og bruken av alle metoder som kan forårsake at den lokale bestand av en art forsvinner eller forstyrres alvorlig, og især de metoder som er angitt i Vedlegg IV.

Artikkel 9

1. Hver Kontraherende Part kan gjøre unntak fra bestemmelsene i Artiklene 4,5,6,7 og fra forbudet mot bruk av metoder nevnt i Artikkel 8, under forutsetning av at det ikke er noen annen tilfredsstillende løsning og at unntaket ikke vil være skadelig for vedkommende bestands overlevelse:
 - for å verne flora og fauna;
 - for å avverge alvorlig skade på avling, husdyr, skog, fiskevann eller andre former for eiendom;
 - for å ivareta offentlig helse- og sikkerhetshensyn, luftsikkerhetshensyn eller andre offentlig interesser av vesentlig betydning;
 - for forsknings- eller undervisningsformål til gjenoppbygging av bestander, gjeninnføring og for nødvendig formering;
 - å tillate, i strengt kontrollerte former, på selektivt grunnlag og i begrenset utstrekning, fangst, forvaring og annen skjønnsom bruk av enkelte ville dyr og planter i et lite antall.
2. De Kontraherende Parter skal rapportere hvert annet år til den Permanente Komte om de unntak som er gjort under den foregående paragraf. Disse rapportene må angi:
 - de bestander som det er eller har vært gjort unntak for, og der dette er praktisk mulig, det antall eksemplarer det gjelder;
 - den autoriserte jakt- eller fangstmetode;
 - risikoforholdene og omstendighetene med hensyn til tid og sted som unntakene er gitt for;
 - det organ som har myndighet til å avgjøre om disse betingelsene er oppfylt, og til å ta avgjørelser med hensyn til de

metoder som kan brukes, begrensningen av disse og de personer som er instruert til å utføre dem;

- de kontrollformer som er tatt i bruk.

KAPITTEL IV

Særlige bestemmelser for trekkende arter

Artikkel 10

1. De Kontraherende Parter forplikter seg til i tillegg til de tiltak som er fastsatt i Artiklene 4,6,7 og 8 å samordne sin innsats for vern av de trekkende arter som er angitt i Vedleggene II og III og hvis leveområder strekker seg inn på deres territorier.
2. De Kontraherende Parter skal treffe tiltak for å søke å sikre at fredningstidene og/eller andre tiltak for regulering av utnyttelsen i henhold til paragraf 3a i artikkel 7 er tilstrekkelig og ehnsiktsmessig iverksatt for å møte behovene til de trekkende arter som er angitt i Vedlegg III.

KAPITTEL V

Tilleggsbestemmelser

Artikkel 11

1. Under iverksettelsen av bestemmelsene i denne Konvensjon forplikter de Kontraherende Parter seg til å:
 - a. å samarbeide der dette er hensiktsmessig og særlig der dette kan øke effektiviteten av tiltak truffet i henhold til andre artikler i denne Konvensjon;
 - b. fremme og samordne forskning som har tilknytning til denne Konvensjons målsettinger.
2. Hver Kontraherende Part forplikter seg til å:
 - a. fremme gjeninnføringen av opprinnelige arter av vill flora og fauna der dette kan bidra til bevaring av en truet art, under forutsetning av at det først er gjort en undersøkelse i lys av erfaringer fra andre Kontraherende Parter for å bringe på det rene hvorvidt en slik gjeninnføring vil være effektiv og tilfredsstillende;
 - b. føre streng kontroll med innføringen av fremmede arter.
3. Hver Kontraherende Part skal informere den Permanente Komite om de arter som er totalfredet på sitt territorium, og som ikke er angitt i Vedleggene I og II.

Artikkel 12

De Kontraherende Parter kan treffe strengere tiltak for vern av vill flora og fauna og deres naturlige leveområder enn dem som er truffet i henhold til denne Konvensjon.

KAPITTEL VI

Den Permanente Komite

Artikkel 13

1. For denne Konvensjons formål skal det opprettes en Permanent Komite.
2. Enhver Kontraherende Part kan representeres i den Permanente Komite med en eller flere delegater. Hver delegasjon skal ha en stemme. Det Europeiske Økonomiske Fellesskap skal

innfor sitt kompetanseområde utøve sin stemmerett med et antall stemmer som er like stort som antallet av dets medlemsstater som er Kontraherende Parter i denne konvensjon; Det Europeiske Økonomiske Felleskap skal ikke utøve sin stemmerett i tilfeller der vedkommende medlemsstater enkeltvis utøver sin, og omvendt.

3. Enhver medlemsstat i Europarådet som ikke er en Kontraherende Part i denne Konvensjon kan representeres i den Permanente Komite som observatør.

Den Permanente Komite kan, ved enstemmig beslutning, innby et ikke-medlemsland i Europarådet som ikke er en Kontraherende Part i denne Konvensjon til å representeres på et av sine møter med observatør.

Ethvert organ eller institusjon som er faglig kvalifisert med hensyn til vern, bevaring eller forvaltning av vill fauna og flora og deres leveområder og som hører til en av de følgende kategorier:

a. internasjonale organer eller institusjoner, enten statlige eller ikke-statlig, og nasjonale statlige organer eller institusjoner;

b. nasjonale ikke-statlige organer eller institusjoner som er godkjent for denne oppgaven av den stat de hører hjemme i; kan informere generalsekretøren i Europarådet minst tre måneder før Komiteens møte, om sitt ønske om å være representert på dette møtet med observatører. De skal kunne delta med mindre en tredjedel av de Kontraherende Parter har underrettet generalsekretøren minst en måned før møtet om sin protest.

4. Den Permanente Komite skal innkalles av generalsekretøren i Europarådet. Dens første møte skal holdes innen ett år etter den dato denne Konvensjon trer i kraft. Den skal deretter møte minst hvert annet år og når et flertall av de Kontraherende Parter anmoder om det.

5. For at et møte i den Permanente Komite skal kunne holdes må et flertall av de Kontraherende Parter være til stede.

6. Under forbehold av bestemmelsene i denne Konvensjon, skal den Permanente Komite sette opp sin egen forretningsorden.

Artikkel 14

1. Den Permanente Komite skal være ansvarlig for å følge opp iverksettelsen av denne Konvensjonen. Den kan særlig:

- gjennomgå bestemmelsene i denne Konvensjon, herunder dens Vedlegg, og vurdere eventuelle nødvendige endringer;

- gi anbefalinger til de Kontraherende Parter vedrørende tiltak som skal treffes for denne Konvensjons målsettinger;

- anbefale hensiktsmessige tiltak for å holde allmennheten informert om virksomheten innenfor rammen av denne Konvensjon;

- gi anbefalinger til Ministerkomiteen vedrørende ikke-medlemsland i Europarådet som bør innbys til å tiltre denne Konvensjon;

- fremsette forslag til bedring av effektiviteten av denne Konvensjon, herunder forslag om å inngå avtaler som vil bidra til mer effektivt vern av arter eller grupper av arter, med stater som ikke er Kontraherende Parter i denne Konvensjon.

2. Den Permanente Komite kan på eget initiativ arrangere møter av ekspertgrupper for å få utført sine oppgaver.

Artikkel 15

Etter hvert møte skal den Permanente Komite oversende en rapport om sitt arbeid og om hvordan Konvensjonen virker,

til Ministerkomiteen i Europarådet.

KAPITTEL VII Endringer Artikkel 16

1. Enhver endring av artiklene i denne Konvensjon som foreslås av en Kontraherende Part eller av Ministerkomiteen, skal meddeles generalsekretøren i Europarådet og oversendes av ham til medlemsstatene i Europarådet til enhver signatarstat, til enhver Kontraherende Part, til enhver stat som er innbudt til å undertegne denne Konvensjon i samsvar med bestemmelsene i Artikkelen 19 og til enhver stat som er innbudt til å tiltre den i samsvar med bestemmelsene i Artikkelen 20, minst 2 måneder før møtet i den Permanente Komite.

2. Enhver endring som er foreslått i samsvar med bestemmelsene i den foregående paragraf skal behandles av den Permanente Komite som:

a. for endringer av Artiklene 1-12 skal legge fram den tekst som er vedtatt med tre fjerdedels flertall av de avgitte stemmer for de Kontraherende Parter for godkjenning;

b. for endringer av Artiklene 13-24 skal legge fram den tekst som er vedtatt med tre fjerdedels flertall av de avgitte stemmer for Ministerkomiteen til samtykke. Etter slikt samtykke skal teksten oversendes de Kontraherende Parter for godkjenning.

3. Enhver endring skal tre i kraft på den trettiende dag etter at alle Kontraherende Parter har underrettet generalsekretøren om at de har godkjent den.

4. Bestemmelsene i paragraf 1,2a og 3 i denne Artikkelen skal gjelde for vedtak av nye Vedlegg til denne Konvensjon.

Artikkel 17

1. Enhver endring i Vedleggene til denne Konvensjon som er foreslått av en Kontraherende Part eller av Ministerkomiteen, skal meddeles generalsekretøren i Europarådet og minst to måneder før møtet i den Permanente Komite oversendes av ham til medlemsstatene i Europarådet, til enhver signatarstat, til enhver Kontraherende Part, til enhver stat som er innbudt til å undertegne denne Konvensjon i samsvar med bestemmelsene i Artikkelen 19 og til enhver stat som er innbudt til å tiltre den i samsvar med bestemmelsene i Artikkelen 20.

2. Enhver endring som er foreslått i samsvar med bestemmelsene i den foregående paragraf skal behandles av den Permanente Komite, som kan vedta den med to tredjedels flertall av de Kontraherende Parter. Etter et slikt vedtak skal teksten oversendes de Kontraherende Parter.

3. Tre måneder etter at den er vedtatt av den Permanente Komite og med mindre enn en tredjedel av de Kontraherende Parter har gitt underretning om sine protester, skal enhver endring tre i kraft for de Kontraherende Parter som ikke har gitt underretning om sine protester.

KAPITTEL VIII
Bileggelse av tvister
Artikkel 18

1. Den Permanente Komitee skal gjøre sitt beste for å finne fram til en vennskapelig løsning på eventuelle vansker som iverksettelsen av denne Konvensjon måtte forårsake.
2. Enhver tvist mellom de Kontraherende Parter vedrørende fortolkningen eller anvendelsen av denne Konvensjon som ikke er løst på grunnlag av bestemmelsene i den foregående paragraf eller ved forhandlinger mellom vedkommende Parter skal, med mindre Partene ikke blir enige om noe annet, på anmodning av en av dem, legges fram til voldgift. Hver part skal utpeke en voldgiftsrepresentant, og de to voldgiftsrepresentantene skal utpeke en tredje voldgiftsrepresentant. I henhold til bestemmelsene i denne Artikkels paragraf 3, skal voldgiftsrepresentanten, dersom en av Partene ikke har utpekt ham innen tre måneder etter anmodningen om voldgift, utpekes av presidenten i den Europeiske Menneskerettsdomstol etter anmodning fra den annen Part innen en ytterligere tremåneders periode. Den samme framgangsmåte skal følges dersom voldgiftsrepresentantene ikke kan bli enige om valg av en tredje voldgiftsrepresentant tre måneder etter utpekingen av de to første voldgiftsrepresentantene.
3. I tilfelle av tvist mellom to Kontraherende Parter hvorav en av dem er en medlemsstat i Det Europeiske Økonomiske Fellesskap, som selv er en Kontraherende Part, skal den andre Kontraherende Part rette anmodningen om voldgift både til medlemsstaten og til Fellesskapet, som sammen skal underrette den, innen to måneder fra mottakelsen av anmodningen, om medlemsstaten eller Fellesskapet, eller medlemmet og Fellesskapet sammen, skal være part i tvisten. I mangel av slik underretning innen den nevnte tidsfrist, skal medlemsstaten og Fellesskapet forutsettes å være en og samme part i tvisten med hensyn til anvendelsen av bestemmelsene som gjelder for voldgiftsdomstolens sammensetning og prosedyre. Det samme skal gjelde når medlemsstaten og Fellesskapet sammen fremstiller seg som part i tvisten.
4. Voldgiftsdomstolen skal fastsette sin egen forretningsorden. Dens beslutninger skal tas ved stemmeflertall. Dens kjennelse skal være endelig og bindende.
5. Hver part i tvisten skal bære kostnadene for den voldgiftsrepresentant den har utpekt, og Partene skal sammen bære kostnadene for den tredje voldgiftsrepresentanten, såvel som andre kostnader som er en nødvendig følge av voldgiften.

KAPITTEL IX
Sluttbestemmelser
Artikkel 19

1. Denne Konvensjon skal være åpen for undertegning av medlemsstatene i Europarådet og ikke-medlemsstater som har deltatt i dens utarbeidelse og av Det Europeiske Økonomiske Fellesskap. Inntil den dato da Konvensjonen trer i kraft, er den også åpen for undertegning av enhver annen stat som er innbudt av Ministerkomiteen. Denne Konvensjon er gjenstand for ratifikasjon, godkjenning eller samtykke. Dokumentene vedrørende ratifikasjon, godkjenning eller samtykke skal deponeres hos generalsekretæren i Europarådet.

2. Konvensjonen skal tre i kraft på den første dag i den måneden som følger etter utløpet av en tre måneders periode etter den dato da fem stater, hvorav minst fire av dem er medlemsstater i Europarådet, har gitt sitt samtykke til å bli bundet av denne Konvensjon i samsvar med bestemmelsene i den foregående paragraf.

3. Hva angår enhver signatarstat eller Det Europeiske Økonomiske Fellesskap som deretter gir sitt samtykke til å bli bundet av den, skal Konvensjonen tre i kraft på den første dag i måneden som følger etter utløpet av en periode på tre måneder etter datoen for deponering av dokumentene vedrørende ratifikasjon, godkjenning eller samtykke.

Artikkel 20

1. Etter at Konvensjonen er trådt i kraft, kan Ministerkomiteen i Europarådet etter samråd med de Kontraherende Parter innby enhver ikke-medlemsstat i Rådet som har vært innbudt til å undertegne i samsvar med bestemmelsene i Artikkel 19, men som ennå ikke har gjort dette, og enhver annen ikke-medlemsstat, til å tiltre denne Konvensjon.

2. Hva angår enhver tiltredende stat, skal Konvensjonen tre i kraft på den første dag i måneden som følger etter utløpet av en periode på tre måneder etter datoen for deponeringen av tiltredelsesdokumentet hos generalsekretæren i Europarådet.

Artikkel 21

1. Enhver stat kan nærmere angi territoriet eller territoriene som denne Konvensjon skal gjelde for enten i forbindelse med undertegning eller når den deponerer sine dokumenter vedrørende ratifikasjon, godkjenning, samtykke eller tiltredelse.

2. Enhver Kontraherende Part kan, når den deponerer sine dokumenter vedrørende ratifikasjon, godkjenning, samtykke eller tiltredelse eller på en eventuell senere dato, ved en erklæring adressert til generalsekretæren i Europarådet, utvide gyldigheten av denne Konvensjon til ethvert annet territorium som fastsettes i erklæringen og for hvilket Parten er ansvarlig for de internasjonale forbindelser eller på hvis vegne den har fått fullmakt til å gi tilsagn.

3. Enhver erklæring som avgis i henhold til den foregående paragraf kan, hva angår ethvert territorium som er nevnt i en slik erklæring, trekkes tilbake ved en underretning adressert til generalsekretæren. Slik tilbaketrekking skal tre i kraft på den første dag i måneden som følger etter utløpet av en periode på seks måneder etter datoen for generalsekretærens mottakelse av underretningen.

Artikkel 22

1. Enhver stat kan, i forbindelse med undertegningen eller når den deponerer sine dokumenter vedrørende ratifikasjon, godkjenning, samtykke eller tiltredelse, ta ett eller flere forbehold for visse arter nærmere angitt i Vedleggene I til III og/eller for særlige jakt- eller fangstmetoder eller annen utnyttning som omfattes av Vedlegg IV når det gjelder enkelte arter som er omtalt i forbeholdet. Det kan ikke tas generelle forbehold.

2. Enhver Kontraherende Part som utvider anvendelsen av denne Konvensjon til et territorium som nevnt i deklarasjonen det henvises til i paragraf 2 i Artikkel 21 kan med hensyn til vedkommende territorier ta ett eller flere forbehold i

samsvar med bestemmelsene i den foregående paragraf.

3. Det kan ikke tas andre forbehold.

4. Enhver Kontraherende Part som har tatt et forbehold i henhold til paragrafene 1 og 2 i denne Artikkel kan trekke dette helt eller delvis tilbake gjennom en underretning adressert til generalsekretæren i Europarådet. Slik tilbaketrekking skal få virkning fra den dato generalsekretæren mottar underretningen.

Artikkel 23

1. Enhver Kontraherende Part kan, til enhver tid, si opp denne Konvensjon gjennom en underretning adressert til generalsekretæren i Europarådet.

2. En slik oppsigelse skal tre i kraft på den første dag i måneden etter utløpet av en periode på seks måneder etter den dato generalsekretæren mottar underretningen.

Artikkel 24

1. Generalsekretæren i Europarådet skal underrette medlemsstatene i Europarådet, enhver signatarstat, Det Europeiske Økonomiske fellesskap dersom det undertegner denne Konvensjon og enhver Kontraherende Part om:

a. enhver undertegning;

b. deponeringen av ethvert dokument vedrørende ratifikasjon godkjenning, samtykke eller tiltredelse;

c. enhver ikrafttredelsesdato for denne Konvensjon i samsvar med Artiklene 19 og 20;

d. enhver opplysning som er oversendt i henhold til bestemmelsene i paragraf 3 i Artikkel 13;

e. enhver rapport som er laget i henhold til bestemmelsene i Artikkel 15;

f. enhver endring eller nytt Vedlegg som er vedtatt i samsvar med Artiklene 16 og 17, og datoen da disse endringer eller nye Vedlegg trer i kraft;

g. enhver erklæring som er avgitt i henhold til paragrafene 2 og 3 i Artikkel 21;

h. ethvert forbehold som er tatt i henhold til bestemmelsene i paragrafene 1 og 2 i Artikkel 22;

i. tilbaketrekkingen av ethvert forbehold som er tatt i henhold til bestemmelsene i paragraf 4 i Artikkel 22;

j. enhver underretning som er gitt i henhold til bestemmelsene i Artikkel 23 og datoen da oppsigelsen får virkning.

Til bekreftelse herav har de undertegnede, som er behørig bemyndighet, undertegnet denne Konvensjon.

Utferdiget i Bern, den 19. september 1979 på engelsk og fransk der begge tekster har samme gyldighet, i et enkelt eksemplar som skal deponeres i arkivene i Europarådet. Generalsekretæren i Europarådet skal oversende bekreftede kopier til alle medlemsland i Europarådet, til signatarstat, og til enhver stat som er innbudt til å undertegne eller tiltre denne Konvensjon.

Så over til enkelte korte kommentarer om konversjonen og Norges forpliktelser.

I artikkel 2 forplikter de Kontraherende Parter (også Norge) seg til å treffe nødvendige tiltak for å opprettholde på et visst nivå bestander av ville planter og dyrearter. Det vil si levedyktige bestander. Dette gjelder arter som også lokalt er i fare. Jeg tenker da på de forhold som er i grensetraktene på Finnskogen og den ulvestammen som lever her og med hoved-revin på svensk side. Viser her til artikkel 1, og de forpliktelser Norge har for at et samarbeid kommer i stand så fort som mulig.

Det er mange av konversjonens artikler som burde kommenteres. Jeg vil komme tilbake til disse ved en senere anledning. Jeg vil her dvele litt ved enkelte av artiklene og kapittel 2, vern av leveområder. Artikkel 4 §4 er interessant i så måte; her står: "De Kontraherende Parter forplikter seg til å samordne sin innsats på en hensiktsmessig måte for å verne de naturlige leveområder som det er henvist til i denne artikkel der de ligger i grenseområder."

Når det snakkes om naturlige leveområder for et rovdyr, kan det bare defineres på én måte. De områder dyrene selv finner formlstjenlig som leveområder kan og må betraktes som naturlige for denne art.

Vi har også et problem som Norge med sin rovdyrforvaltning og rovdyrplan lett har hoppet bukk over. Jeg tenke her på vår ville stamme av katteslekten, nemlig gaupe. Dette er også en art som krever samarbeid over grensen, da vi har store deler av denne stammen i grensetraktene mot Sverige. I Sverige er gaupa fredet, mens det i Norge er adgang til jakt på denne stammen.

Går vi så tilbake til Bern-konversjonens Artikkel 4 §4, heter det: "Hver Kontraherende Part skal fremme hensiktsmessige og nødvendige lovgivnings- og administrative tiltak for å sikre vernet av leveområder for de ville arter av flora og fauna."

Norge må nå straks gjøre noe med sin forvaltning av gaupa. Gaupebestanden er i ferd med å gå drastisk ned på grunn av en intens jakt i de senere år, samtidig som reveskabben har kravd mange individer og er fortsatt en trussel mot stammen. Viser også i denne sammenheng til Artikkel 4 §4.

I Artikkel 3 §3, heter det at alle Kontraherende Parter skal fremme utdanning og spre opplysning om behovet for vern av all flora og fauna og dets leveområder. Her ligger en stor utfordring for Norge og dets skoleverk.

Det er ved mange av våre ungdomsskoler i dag anledning til å avlegge jegerprøve for nybegynnere. Dette uten å ha det nødvendige undervisningsmaterieell som er i samsvar med denne konversjonen.

Det er også deler av norsk lovgivning som trenger en gjennomgang slik at det blir i samsvar med ård og tekst i denne Konversjon.

Bjarne Enger

LOKALKONTAKTER

<u>Kongsvinger</u>	Ole-Johnny Myhrvold Soleiebakken 62 2200 Kongsvinger	priv.: 066-14036
<u>Elverum</u>	Burry Iversen Strandbygdevegen 48A 2400 Elverum	priv.: 064-13851 jobb: 11800
<u>Trysil</u>	Bjørn Tore Bakken 2420 Trysil	priv.: 064-50073
<u>Nord-Østerdal</u>	Hans J. Engan 2500 Tynset	priv.: 064-80440
<u>Røros</u>	Tom Johansen Hådalen 7460 Røros	priv.: 074-12230
<u>Buskerud</u>	Ulf Myhrvold Ulebergkroken 3640 Skollenberg	priv.: 037-69354
<u>Nedre Romerike</u>	Nils Ivar Vestby Jernbanevn. 12 1920 Sørumsand	
<u>Øvre Romerike</u>	Geir Sjøli Furusvingen 33 2164 Skogbygda	
<u>Sør-Trøndelag</u>	Jon Østeng Hov 7480 Ålen	priv.: 074-15477
<u>Aust-Agder</u>	Arne Flor Gamle Songevei 111 4800 Arendal	priv.: 041-15596

RETURADRESSE:

Foreningen Våre Rovdyr

Postboks 17

2420 Trysil

